

חוק לפיקוח על ייצור הצמח ושיווקו, התשע"א-2011*

1. מטרתו של חוק זה להבטיח ייצור ואספקה של תוצרת חקלאית טרייה מן הצומח המשמשת למאכל אדם, העומדת בתקנים של איכות ובטיחות, באמצעות קביעת נהלים לייצור התוצרת והסדרת מערכת בקרה ופיקוח על כל שלבי ייצורה ושיווקה, והכל לתועלת הצרכנים והיצרנים.
2. בחוק זה –
- "אישור" – אישור שנתן המנהל לפי סעיף 9(ב);
 - "בקרה" – בקרה על ייצור או שיווק צמחים בהתאם לתנאי היתר, כאמור בסעיף 8;
 - "גוף בקרה" – גוף שהמנהל נתן לו אישור לשמש גוף בקרה לפי סעיף 9(ב);
 - "היתר" – היתר לשימוש בסמל נוהל משופר שנתן המנהל לפי סעיף 5(א);
 - "ייצור" – כלל השלבים של תהליך גידול צמחים המיועדים למכירה לצרכנים, לרבות הכנת שטח גידול, זריעה, שתילה, גידול ואסיף;
 - "יצרן" – מי שעוסק בייצור;
 - "מכירה" – העברה בכל דרך מדרכי ההעברה;
 - "המנהל" – עובד משרד החקלאות ופיתוח הכפר שמינה השר בהתאם להוראות סעיף 17;
 - "מפקח" – עובד המדינה שהשר הסמיכו לפי סעיף 12;
 - "משווק" – מי שעוסק בשיווק;
 - "הנוהל הבסיסי" – נוהל ובו תנאים בסיסיים לייצור או לשיווק צמחים, כפי שקבע השר לפי סעיף 3(ב);
 - "נוהל משופר" – נוהל שהשר קבע לפי סעיף 3(ג);
 - "סמל בקרה" – סמל של גוף בקרה שהמנהל אישר לפי סעיף 9(ב);
 - "עיבוד" – כל פעולה לשינוי מרקם או צורה של צמח, לרבות שטיפה וחיתוך לשם הכנת הצמח למאכל אדם בלא כל טיפול נוסף, ולמעט פעולות הבחלה או חיתוך שמתבצעות בבית אריזה;
 - "צמח" – ירקות ופירות, לרבות פירות הדר, המשמשים למאכל אדם, בטרם עברו תהליך עיבוד;
 - "שיווק" – כלל השלבים של תהליך שיווק צמחים המיועדים למכירה לצרכנים, לרבות ייבוא, מיון, אריזה, סימון, הובלה ואחסון;
 - "השר" – שר החקלאות ופיתוח הכפר.
3. (א) לא ייצר אדם צמח ולא ישווקו אלא אם כן הוא מקיים את הנוהל הבסיסי לפחות.
- (ב) השר יקבע בתקנות נוהל בסיסי, שיפורטו בו תנאים לייצור ולשיווק צמחים, לרבות לעניין בטיחות ואיכות פנימית וחיצונית של הצמחים, ואולם תנאים לעניין איכות ייקבעו בנוגע לשיווק בלבד, החל משלב המיון.

* התקבל בכנסת ביום ג' באב התשע"א (3 באוגוסט 2011); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 511, מיום כ"ז בסיוון התשע"ע (9 ביוני 2010), עמ' 1098.

(ג) השר רשאי לקבוע בתקנות נוהל משופר, אחד או יותר, שיכלול, נוסף על תנאי הנוהל הבסיסי, תנאים שיקבע בעניינים כאמור בסעיף קטן (ב); קבע השר נוהל כאמור, יקבע סמל לאותו נוהל (בחוק זה – סמל נוהל משופר), שניתן יהיה לעשות בו שימוש לגבי צמחים המיוצרים ומשווקים בהתאם לתנאי אותו נוהל, בכפוף להוראות לפי חוק זה.

(ד) תקנות לפי סעיף זה יותקנו בהתייעצות עם מועצת הצמחים כמשמעותה בחוק מועצת הצמחים (ייצור ושיווק), התשל"ג-1973, ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, וכן –

(1) לעניין שיווק צמחים – גם בהתייעצות עם שר התעשייה המסחר והתעסוקה;

(2) לעניין בטיחות הייצור והשיווק של צמחים – גם בהסכמת שר הבריאות.

4. בקשה לקבלת היתר או לחידושו

המבקש לקבל היתר לשימוש בסמל נוהל משופר או לחידושו, יגיש למנהל בקשה ויצרף לה את כל אלה:

(1) רשימת צמחים שהוא מבקש לסמן בסמל;

(2) רשימת נוהלי העבודה שלפיהם הוא ייצר או ישווק כל צמח;

(3) הסדר עם גוף בקרה לביצוע בקרה אצל המבקש (בחוק זה – הסדר בקרה);

(4) פרטים נוספים לפי דרישת המנהל.

5. היתר לשימוש בסמל נוהל משופר

(א) נוכח המנהל כי התקיימו התנאים המפורטים להלן, ייתן למבקש היתר לשימוש בסמל נוהל משופר, ורשאי הוא לקבוע בהיתר תנאים נוספים:

(1) הבקשה הוגשה בהתאם להוראות סעיף 4;

(2) אופן הייצור והשיווק המפורט בבקשה תואם את הוראות הנוהל המשופר;

(3) המבקש לא הורשע בעבירה –

(א) לפי חוק זה או לפי חוק להסדרת תוצרת אורגנית, התשס"ה-2005;

(ב) לפי חיקוק אחר, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לקבל היתר לפי חוק זה.

(ב) דחה המנהל בקשה לקבלת היתר, יודיע על כך למבקש בהודעה מנומקת בכתב.

(ג) תוקפו של היתר יהיה לתקופה של שלוש שנים.

6. התליית היתר וביטולו

(א) המנהל רשאי להתלות היתר או לבטלו אם התקיים אחד מאלה:

(1) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן ההיתר לפי סעיף 5(א);

(2) בעל ההיתר אינו ממלא אחר התנאים הנוספים שקבע המנהל לפי סעיף 5(א).

(ב) המנהל לא יתלה או יבטל היתר כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן הודיע על כך בכתב לבעל ההיתר 14 ימים לפחות לפני הביטול או ההתליה ונתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפניו בכתב או בעל פה.

¹ ס"ח התשל"ג, עמ' 310.

² ס"ח התשס"ה, עמ' 474.

7. לא יסמן אדם צמח או אריזה של צמח בסמל נוהל משופר, אלא בהתאם להיתר וכשלצד סמל הנוהל המשופר מופיע סמל גוף הבקרה המבקש את קיום תנאי ההיתר.
8. (א) גוף בקרה שבעל היתר התקשר עמו בהסדר בקרה, יבצע אצל בעל ההיתר בקרה על ייצור או שיווק צמח לפי תנאי ההיתר, ולא יתיר שימוש בסמל הבקרה שלו אלא אם כן הייצור או השיווק, לפי העניין, נעשים על פי תנאי ההיתר כאמור.
- (ב) גוף בקרה ינקוט את כל האמצעים הנדרשים באופן סביר, בהתאם להוראות שקבע השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, כדי לוודא את קיום תנאי ההיתר בידי בעל ההיתר שהתקשר עמו בהסדר בקרה.
9. (א) המבקש לשמש גוף בקרה יגיש למנהל בקשה בהתאם להוראות שקבע השר. (אישור גוף בקרה)
- (ב) התקיימו במבקש התנאים המפורטים להלן, יאשר המנהל את המבקש כגוף בקרה ואת סמל הבקרה שלו, ורשאי הוא לקבוע באישור תנאים נוספים:
- (1) המבקש ועובדיו עומדים בדרישות השכלה וניסיון ובתנאים אחרים שקבע השר לפי סעיף 21(א)(1);
- (2) מנהל המבקש ובעלי עניין בו לא הורשעו בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין זה ראוי לתת אישור למבקש;
- (3) אין בעיסוקו של המבקש, של מנהלו או של בעל עניין בו, דבר העלול לגרום למי מהם להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידם האמור לבין עניין אישי שלהם או של קרובם, או לבין תפקיד אחר שלהם.
- (ג) דחה המנהל בקשה כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך למבקש בהודעה מנומקת בכתב.
- (ד) בסעיף זה –
- ”אמצעי שליטה”, בתאגיד – כל אחד מאלה:
- (1) זכות הצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר;
- (2) הזכות למנות דירקטור או מנהל כללי, ובתאגיד שאינו חברה – בעלי תפקידים דומים;
- (3) הזכות להשתתף ברווחי התאגיד;
- (4) הזכות לחלק ביתרת נכסי התאגיד לאחר סילוק חובותיו בעת פירוקו;
- ”בעל עניין” – מי שמחזיק בחמישה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד, ובחברה שניירות הערך שלה הוצעו לציבור ונסחרים בבורסה – מי שמחזיק ביותר מעשרה אחוזים, או מי שמכהן בהם כדירקטור או כמנהל כללי;
- ”מנהל” – מנהל פעיל או האחראי מטעם המבקש על תחום הבקרה;
- ”קרוב” – בן זוג, הורה, ילד, אח או אחות, או אדם אחר הסמוך על שולחנו של המבקש, של מנהל בו או של בעל עניין בו, ובן זוגו של כל אחד מאלה.
10. (א) המנהל רשאי להתלות אישור שנתן או לבטלו, אם נוכח כי התקיים אחד מאלה:
- (1) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן האישור לפי סעיף 9(ב);

(2) גוף הבקרה אינו ממלא אחר התנאים הנוספים שקבע המנהל לפי סעיף 9(ב).

(ב) המנהל לא יתלה או יבטל אישור כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן הודיע על כך בכתב לגוף הבקרה 14 ימים לפחות לפני הביטול או ההתליה ונתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפניו בכתב או בעל פה.

11. תוצאות התליית אישור או ביטולו הותלה או בוטל אישור של גוף בקרה כאמור בסעיף 10, לא יהיה בכך כדי לפגוע בתוקפו של סימון בסמל הבקרה של אותו גוף שנעשה כדין טרם ההתליה או הביטול.

12. (א) השר רשאי להסמיך מפקחים, מבין עובדי המדינה, לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה; הסמכת מפקח שאינו עובד משרד החקלאות ופיתוח הכפר תיעשה בהסמכת השר שאותו עובד נמנה עם עובדי משרדו.

(ב) לא יוסמך מפקח לפי הוראות סעיף קטן (א), אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מפניית השר אליה, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו למפקח מטעמים הנוגעים לשלום הציבור וביטחון, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר בהסמכת השר לביטחון הפנים, ובלבד שההכשרה לעניין בטיחות הייצור והשיווק של צמחים תהא כפי שהורה שר הבריאות;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה השר, בהסמכת השר לביטחון הפנים.

(ג) הודעה על הסמכת מפקח לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

13. (א) לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח –

(1) להיכנס למקום שבו מייצרים או משווקים צמחים כדי לבדוק אותם ואת תהליכי ייצורם או שיווקם; ואולם לא ייכנס מפקח למקום המשמש למגורים בלבד, אלא על פי צו של בית משפט;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה ומסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוע ההוראות לפי חוק זה או להקל את ביצוען; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995³;

(3) ליטול דוגמאות של צמחים לשם מסירתן לבדיקה במעבדות שאישר המנהל לעניין זה לפי סעיף 21(א)(3), לשמור אותן או לנהוג בהן בדרך אחרת.

(ב) התעורר חשד לביצוע עבירה על הוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח –

(1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)⁴, בשינויים המחוייבים;

(2) לבקש מבית משפט צו חיפוש על פי סעיף 23 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969⁵ (בסעיף זה – פקודת מעצר וחיפוש), ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחוייבים;

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

⁴ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 439, (א) 467.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

(3) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים; לעניין זה, "חפץ" – לרבות צמחים ואמצעים לייצורם, חומרי אריזה ותכשירים כימיים.

14. מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי השר, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

15. (א) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת גוף בקרה לפי סעיף 8, רשאי להשיג עליה לפני המנהל בתוך 14 ימים מיום שניתנה.

(ב) הוגשה למנהל השגה כאמור בסעיף קטן (א), ייתן המנהל את החלטתו המנומקת בתוך שבעה ימי עבודה מיום קבלת ההשגה; עותק של ההחלטה יישלח למשיג.

16. (א) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת המנהל לפי סעיפים 5(ב), 6(א), 9(ג), 10(א) ו-15(ב), ערר רשאי לערור עליה לפני ועדת ערר בתוך 14 ימים מיום שנמסרה לו ההחלטה.

(ב) השר ימנה ועדת ערר בת שלושה חברים והם: נציג שר המשפטים, שהוא שופט בדימוס או מי שכשיר להתמנות שופט בית משפט שלום, והוא יהיה יושב ראש הוועדה, ושני חברים שימנה השר, האחד מבין עובדי משרדו והשני מתוך רשימה שתגיש לו התאחדות חקלאי ישראל, מבין חברי ועדת הערר, תמונה אישה אחת לפחות.

(ג) על ועדת הערר יחולו הוראות חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992⁶, בשינויים המחויבים מחוק זה.

(ד) החלטת ועדת הערר ניתנת לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים.

17. השר ימנה, מבין עובדי משרדו, מנהל לעניין חוק זה, וכן ממלא מקום למנהל שימלא את תפקידו בהעדרו; הודעה על מינוי המנהל וממלא מקומו תפורסם ברשומות.

18. (א) המנהל יפרסם באתר האינטרנט של משרד החקלאות ופיתוח הכפר רשימה של היתרים ואישורים לפי חוק זה וכן הודעות על התלייתם או ביטולם.

(ב) היה הפרסום כאמור בסעיף קטן (א) בעניין גוף בקרה, יפרסם המנהל הודעה גם ברשומות.

19. (א) מי שעשה אחד מאלה, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977⁷ (להלן – חוק העונשין) –

(1) ייצר או שיווק צמח בניגוד להוראות סעיף 3(א);

(2) סימן צמח או אריזה של צמח בסמל בניגוד להוראות סעיף 7;

(3) עשה שימוש בסמל של גוף בקרה אשר האישור שניתן לו הותלה או בוטל לפי הוראות סעיף 10.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיף זה בידי תאגיד, דינו – כפל הקנס הקבוע לאותה עבירה.

⁶ ס"ח התשנ"ב, עמ' 90.

⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

20. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן כדי למנוע ביצוע עבירות כאמור בסעיף 19 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין; לעניין סעיף זה, "נושא משרה בתאגיד" – מנהל פעיל, שותף למעט שותף מוגבל, או בעל תפקיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה.
- (ב) נעברה עבירה לפי סעיף 19 בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא המשרה בתאגיד הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.
21. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו, לרבות בעניינים אלה:
- (1) קביעת תנאים לאישור גוף בקרה, ובכלל זה לעניין הרשעות קודמות, דרישות השכלה וניסיון של מבקש האישור ועובדי גוף הבקרה, אישור סמלו, נוהלי עבודתו והתליית אישורו או ביטולו;
- (2) דרכי הגשת בקשות;
- (3) תנאים לאישור מעבודות; תקנות לפי פסקה זו יותקנו בהתייעצות עם שר הבריאות;
- (4) קביעת אגרות בעד שירות שנותנת המדינה לפי חוק זה, לרבות בעד בקשה להיתר ובקשה לאישור גוף בקרה;
- (5) גביית תשלומים בשל הוצאות שהוציאה המדינה לפי חוק זה.
- (ב) תקנות לפי סעיף קטן (א)(1), (4) ו-(5) יותקנו באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.
22. (א) הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות כל דין אחר ולא לגרוע מהן.
- (ב) אין במתן אישור לסמל בקרה משום מתן רשות לנצל סמל ניצול שלא כדיון או בדרך שיש בה משום הפרת זכויות קיימות על פי כל דין.
23. תיקון חוק העבירות המינהליות – מס' 15
 בחוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985⁸, בתוספת הראשונה, אחרי "חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972" יבוא "חוק לפיקוח על ייצור הצמח ושיווקו, התשע"א-2011⁹".
24. תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים – מס' 66
 בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000¹⁰ –
- (1) בתוספת הראשונה, בפרט 41, אחרי פסקה (2) יבוא:
- "(3) החלטה של רשות לפי חוק לפיקוח על ייצור הצמח ושיווקו, התשע"א-2011⁹;"
- (2) בתוספת השנייה, אחרי פרט 19 יבוא:
- "20. ערעור לפי סעיף 16(ד) לחוק לפיקוח על ייצור הצמח ושיווקו, התשע"א-2011⁹."
25. תיקון חוק בתי דין מינהליים – מס' 8
 בחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992¹¹, בתוספת, אחרי פרט 22 יבוא:
- "23. ועדת ערר לפי סעיף 16 לחוק לפיקוח על ייצור הצמח ושיווקו, התשע"א-2011⁹."

⁸ ס"ח התשמ"ו, עמ' 31; התשע"א, עמ' 908.

⁹ ס"ח התשע"א, עמ' 1075.

¹⁰ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשע"א, עמ' 1074.

¹¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 90; התשע"א, עמ' 1073.

26. בחוק מועצת הצמחים (ייצור ושיווק), התשל"ג-1973¹², בסעיף 29, פסקאות (2), (3) ו-(13) – בטלות.
תיקון חוק מועצת הצמחים (ייצור ושיווק) – מס' 9 תחילה
27. תחילתו של חוק זה שנה מיום פרסומו. תחילה

אורית נוקד
שרת החקלאות ופיתוח הכפר

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

ראובן ריבלין
יושב ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה

¹² ס"ח התשל"ג, עמ' 310; התשס"ז, עמ' 122.